

Leo Trotskij

Tal rörande kamrat Zinovjevs rapport om partiets roll¹

26 juli 1920

KAMRATER! Det kan tyckas rätt konstigt att det tre kvarts sekel efter *Kommunistiska manifestets* utgivning skulle uppstå en diskussion vid en internationell kommunistisk kongress över huruvida ett parti är nödvändigt eller ej. Kamrat Levi² har betonat precis denna aspekt i diskussionen, när han påpekade att frågan för den stora majoriteten av Västeuropas och Amerikas arbetare avgjordes för länge sedan, och att enligt honom en diskussion i denna fråga knappast skulle bidra till att höja Kommunistiska internationalens prestige. Jag för min del utgår från antagandet att det finns en ganska skarp motsägelse mellan de historiska förloppen och den uppfattning som här uttryckts med sådan marxistisk storsinhet och som går ut på att de breda arbetarmassorna redan är utmärkt väl medvetna om behovet av partiet. Det är självklart så att om vi hade att göra med herrar Scheidemann, Kautsky eller deras engelska gelikar vore det naturligtvis onödigt att övertyga dessa gentlemän om att ett parti är oumbärligt för arbetarklassen. De har skapat ett parti för arbetarklassen och ställt det i borgarklassens och det kapitalistiska samhällets tjänst.

Men om det är det proletära partiet vi har i åtanke, då bör vi ta i beaktande att detta parti genomgår olika utvecklingsstadier i olika länder. I Tyskland, den gamla socialdemokratins klassiska hemland, ser vi en jättelik arbetarklass på en hög kulturell nivå som oavbrutet går framåt i sin kamp och som i sitt kölvatten har med sig avsevärda rester av gamla traditioner. Å andra sidan ser vi att just de partier som gör anspråk på att tala för arbetarklassens majoritet, Andra internationalens partier, som uttrycker stämningarna hos en del av arbetarklassen, tvingar oss att ställa frågan om partiet är nödvändigt eller ej. Just för att jag vet att partiet är oumbärligt och är mycket väl medveten om partiets värde, och just för att jag ser Scheidemann på ena sidan, och på den andra amerikanska, spanska eller franska syndikalister som inte bara vill kämpa mot borgarklassen utan även, till skillnad från Scheidemann, verkligen vill slita av dess huvud – av den orsaken säger jag att jag föredrar att diskutera med dessa spanska, amerikanska och franska kamrater för att bevisa för dem att partiet är oumbärligt för att fullgöra det historiska uppdrag som lagts på dem – förintandet av borgarklassen. Jag ska försöka bevisa detta för dem på ett kamratligt sätt, på grundval av mina egna erfarenheter, och inte enbart genom att ställa dem inför Scheidemanns många år av erfarenheter och säga att för majoriteten har denna fråga redan avgjorts. Kamrater, vi ser hur stort inflytande de utomparlamentariska riktningarna fortfarande har i parlamentarismens och demokratins gamla länder, såsom Frankrike, England osv. I Frankrike hade jag personligen tillfälle att i början av kriget observera att de första djärva rösterna mot kriget – just precis då tyskarna stod vid Paris portar – höjdes av en liten grupp franska syndikalister. Dessa var mina vänners röster – Monatte, Rosmer och andra. Vid den tiden var det omöjligt för oss att resa frågan om att bilda ett kommunistiskt parti: sådana element var allt för få. Men jag kände mig som kamrat bland kamrater i sällskap med sådana kamrater som Monatte, Rosmer och andra med ett anarkistiskt förflutet.

¹ Zinovjevs rapport vid Kommunistiska internationalens andra världskongress om kommunistpartiets roll under den proletära revolutionens epok hölls 23 juli.

² Paul Levi – En gång en av Rosa Luxemburgs medarbetare. Efter mordet på henne och Leo Jogiches (Tyshko), partiets främste organisatör blev Levi ledare för det tyska kommunistpartiet. Under hösten 1920 började Levi dras till centrismen. Efter marsaktionen 1921 uteslöts Levi ur partiet. 1929 gjorde han självmord genom att hoppa ut från ett fönster.

Men vad hade jag gemensamt med en Renaudel, som mycket väl förstod behovet av ett parti, eller med en Albert Thomas och andra gentlemän, som jag inte ens vill kalla "kamrater" för att inte kränka anständighetens regler?

Kamrater, de franska syndikalisterna utför ett revolutionärt arbete inom syndikaten. När jag idag diskuterar med t ex kamrat Rosmer, då har vi en gemensam grund. De franska syndikalisterna har, i trots mot demokratins traditioner och dess bedrägerier, sagt: "Vi vill inte ha några partier, vi står för proletära fackföreningar och för den revolutionära minoritet inom dem som använder direkta aktioner." Vad de franska syndikalisterna menade med denna minoritet stod inte klart ens för dem själva. Den var ett förebud om den framtida utvecklingen, som trots deras fördomar och illusioner inte hindrat samma syndikalister att spela en revolutionär roll i Frankrike och från att bilda denna lilla minoritet som kommit till vår internationella kongress.

Vad innebär denna minoritet för våra vänner? Den är den utvalda delen av den franska arbetarklassen, en del med ett klart program och en egen organisation, en organisation där de diskuterar alla frågor och inte bara diskuterar utan även beslutar, och där de är bundna av en viss disciplin. Men efter erfarenheterna från den proletära kampen mot borgarklassen, efter deras egna erfarenheter och erfarenheterna från andra länder, kommer den franska syndikalismen tvingas att skapa det kommunistiska partiet.

Kamrat Pestaña³ säger: "Jag vill inte röra vid denna fråga. Jag är syndikalist och jag vill inte prata politik, än mindre vill jag prata om partiet." Detta är ytterst intressant. Han vill inte prata om det kommunistiska partiet för att inte förolämpa revolutionen. Detta innebär att kritiken mot det kommunistiska partiet och nödvändigheten av ett sådant för honom framstår som en förolämpning mot revolutionen inom den ryska revolutionens ram. Det är så det är. Det var likadant i Ungern.

Kamrat Pestaña, som är en inflytelserik spansk syndikalist, kom för att besöka oss därför att det bland oss finns kamrater som till viss del tar ställning utifrån en syndikalistisk ståndpunkt; det finns även bland oss kamrater som så att säga är parlamentariker och andra som varken är parlamentariker eller syndikalister, men som står för massaktioner osv. Men vad erbjuder vi honom? Vi erbjuder honom ett internationellt kommunistiskt parti, dvs ett förenande av arbetarklassens avancerade delar som sluter sig samman med sina erfarenheter, delar dem med andra, kritiserar varandra, fattar beslut osv. När kamrat Pestaña återvänder till Spanien med dessa beslut vill hans kamrater veta: "Vad har du med dig från Moskva?" Han kommer då att presentera teserna för dem och fråga dem om de vill anta eller förkasta resolutionen; och det som de spanska syndikalister som slår sig samman på grundval av de föreslagna teserna kommer att bilda är inget annat än det spanska kommunistpartiet.

Idag har vi fått ett fredsförslag från den polska regeringen. Vem avgör sådana frågor? Vi har folkkommissariernas råd, men även det måste stå under viss kontroll. Vems kontroll? Arbetarklassen som formlös, kaotisk massa? Nej. Partiets centralkommitté sammankallas för att diskutera förslaget och avgöra hur förslaget bör besvaras. Och när vi måste föra krig, organisera nya divisioner och hitta de bästa elementen till dem – vart vänder vi oss då? Vi vänder oss till partiet. Till centralkommittén. Och det utfärdar direktiv till varje lokalkommitté att skicka kommunister till fronten. Samma sak gäller jordbruksfrågan, frågan om proviant och alla andra frågor. Vem kommer att avgöra dessa frågor i Spanien? Det spanska kommunistpartiet – och jag är säker på att kamrat Pestaña kommer att vara en av grundarna av detta parti.

³ Ángel Pestaña – ledare för de spanska syndikalisterna och delegat vid Kommunistiska internationalens andra världskongress.

Kamrat Serrati⁴ – för vilken det naturligtvis är onödigt att bevisa behovet av ett parti, ty han är själv ledare för ett stort parti – frågar oss ironiskt: ”Vad syftar vi på när vi talar om en medelbonde och en halvproletär? Och är det inte opportunism från vår sida att göra olika eftergifter till dem?” Men vad är opportunism, kamrater? I vårt land ligger makten hos arbetarklassen, som står under ledning av det kommunistiska partiet och följer det parti som representerar den. Men i vårt land finns inte enbart den utvecklade arbetarklassen, utan även olika utvecklade och icke partianslutna element som arbetar en del av året i byn och den andra delen i fabriken; det existerar olika skikt bland bönderna. Allt detta har inte skapats av vårt parti; vi ärvde det från det feodala och kapitalistiska förgångna. Arbetarklassen har makten och den säger: ”Jag kan inte förändra allt detta idag eller i morgon; här måste jag göra en eftergift åt utvecklade och barbariska förhållanden.”

Opportunism uppträder närhelst de som representerar de arbetande massorna gör sådana eftergifter till den härskande klassen som gör att den senare kan sitta kvar vid makten. Kautsky klandrar oss för att vårt parti till synes gör de största eftergifterna till bondeklassen. Arbetarklassen vid makten måste påskynda utvecklingen av huvuddelen av bondeklassen, hjälpa den att övergå från ett feodalt tänkande till kommunism; och måste göra eftergifter för de utvecklade elementen. Således tror jag att den fråga som fått en lösning som kamrat Serrati anser vara opportunistisk inte alls är en fråga som sänker värdigheten på Rysslands kommunistparti. Men även om så vore fallet, även om vi gjort olika misstag, innebär det endast att vi agerar i en väldigt komplicerad situation och tvingas att manövrera. Makten finns i våra händer, men vi var ändå tvungna att retirera inför den tyska imperialismen i Brest-Litovsk och, senare, inför den brittiska imperialismen. Och i just detta speciella fall manövrerar vi mellan olika skikt i bondeklassen – vissa drar vi till oss, andra stöter vi bort, medan ett tredje skikt krossas av oss med järnhand. Detta är manövrer från den revolutionära klassen som innehar makten och som kan göra misstag, men dessa misstag går in i partiets inventarieförteckning – ett partiets inventarium som utgör ett koncentrat av arbetarklassens samlade erfarenheter. Det är så vi uppfattar vårt parti. Det är därför vi skapar vår international.

Översättning: *Per-Olov Eklund*

⁴ Serrati – en gammal ledare för det italienska socialistpartiet. Under lång tid var Serrati redaktör för partiets centrala organ *Avanti*. Vid kongressen i Livorno 1920 stödde Serrati reformisterna och blev sålunda en av dem som är ansvarig för de italienska arbetarnas nederlag under hösten 1920. I mitten av 1922 började Serrati röra sig åt vänster. Han deltog vid Kominterns fjärde kongress som anhängare av sammanslagningen av det italienska kommunistpartiet.